

Kemikaliekrav för klottersanering och klotterskydd, samt krav för att minimera spridning till omgivande miljö.

I första hand ska hett vatten och mekanisk sanering utföras. I andra hand sanering med hjälp av kemikalier. Ingen klottersanering ska ske med plastgranulat.

Leverantören ska vid avtalsstart och under hela avtalsperioden uppvisa att använda produkter och varor som uppfyller stadens kemikaliekrav enligt stadens kemikalieplan (<http://miljobarometern.stockholm.se/miljomal/kemikalieplan/>). Detta genom att använda och dokumentera (placering och mängd) produkter och varor som är kontrollerade i Byggvarubedömningen (BVB), nivå Accepteras eller Rekommenderas.

Följande krav gäller för både saneringskemikalier och klotterskydd:

1. Kemikalieinspektionens PRIO-verktyg

Teknisk specifikation

Inga ämnen som faller för kriterierna för "Utfasningsämnen" i Kemikalieinspektionens prioriteringsguide PRIO¹ får ingå i produkterna.

¹ <https://www.kemi.se/prioquiden/start>

2. Produktens miljöfarlighet

Teknisk specifikation

Produkten ska inte vara klassificerad med nedanstående faroklasser och faroangivelser enligt förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen), varken i EU-harmoniserad klassificering (enligt bilaga VI i CLP-förordningen) eller vid självklassificering.

Klassificering enligt förordning (EG) nr 1272/2008	
Faroklass	Faroangivelse
Farlig för vattenmiljön - akut fara (kategori 1)	H400
Farlig för vattenmiljön - fara för skadliga långtidseffekter (kategori 1-4)	H410, H411, H412, H413

Undantag:

- * Perättiksyra (CAS-nr 79-21-0) i produkter som används vid professionell tvätt

- * Produkter som klassificeras som miljöfarliga med enbart faroangivelse H400 undantas under följande förutsättningar: ingår i ett slutet system¹

¹ Slutet system avser här ett system där en högkoncentrerad produkt automatiskt doseras för att undvika att användaren kommer i kontakt med produkten.

Förslag till verifikat

- * Märkningar som uppfyller kravet, till exempel:
- * enligt Bra Miljövals kriterier för kemiska produkter 2018:1Licens enligt Nordisk Miljömärknings kriterier (Svanen) för: Rengöringsmedel, version 6.0Handdiskmedel, version 6.0Maskindiskmedel för professionellt bruk, version 2.8Textiltvättmedel för professionellt bruk, version 3.3Bil- och båtvårdsprodukter, version 5.8Maskindiskmedel och spolglans, version 6.4Textiltvättmedel och fläckborttagningsmedel, version 7.9Licens enligt EU Ecolabels kriterier för :Rengöringsmedel för hårda ytor, 2017Maskindiskmedel, 2017Maskindiskmedel för industriellt och institutionellt bruk, 2017Handdiskmedel, 2017Tvättmedel, 2017Tvättmedel för industriellt och institutionellt bruk, 2017
- * Produktens säkerhetsdatablad, som visar att produkten inte är klassificerad med ovan angivna klassificeringar.
- * Annat bevis som visar att kravet uppfylls.

3. Ingående ämnens miljöfarlighet

Teknisk specifikation

Ingående ämnen¹ i produkten ska inte vara klassificerade med nedanstående faroklass och faroangivelser enligt förordning (EG) nr 1272/2008 om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen), varken i EU-harmoniserad klassificering (enligt bilaga VI i CLP-förordningen) eller vid självklassificering.

Klassificering enligt förordning (EG) nr 1272/2008	
Faroklass	Faroangivelse
Farligt för vattenmiljö	H410, H411

Undantag

- * Enzymer (inklusive stabilisatorer och konserveringsmedel i enzymråvaran) om de är i flytande form eller som inkapslade granulat.

¹ Som ingående ämnen räknas alla ämnen i produkten i halter över 0,01 vikt%. Som ingående ämnen räknas avsiktligt tillsatta ämnen och föroreningar från råvarorna och i produkten. Som föroreningar räknas reaktionsprodukter, biprodukter och nedbrytningsprodukter. Observera! Parfymblandningen räknas i detta krav som ett "ingående ämne".

Förslag till verifikat

- * Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:
- * enligt Bra Miljövals kriterier för Kemiska produkter 2018:1Licens enligt EU Ecolabel för: Rengöringsmedel för hårda ytor, 2017Maskindiskmedel för industriellt och institutionellt bruk, 2017Handdiskmedel, 2017Tvättmedel, 2017
- * Råvaruleverantörernas säkerhetsdatablad för samtliga ingående ämnen
- * Intyg från produkttillverkaren som visar att inget av de ämnena som ingår i produkten i halter över 0,01 vikt% har klassificerats som miljöfarliga med H410 eller H411. Säkerhetsdatablad för samtliga ingående ämnen ska finnas tillgängliga som underlag för detta.
- * Annat bevis som visar att kravet uppfylls.

Förslag till uppföljning

Om kravet verifierats med en märkning kontrolleras att det finns en giltig licens för den aktuella produkten. Detta kontrolleras: [Bra miljöval](#) och [EU Ecolabel](#). Detta krav kan verifieras med säkerhetsdatablad för samtliga ingående ämnen (råvarorna) i produkten, det vill säga inte produktens säkerhetsdatablad. Se säkerhetsdatabladets avsnitt "2 Farliga egenskaper" – här anges ämnets farliga egenskaper, kontrollera att ingen av de angivna faroklasserna/farolangivelserna i kravet finns upptagna här.

4. Bioackumulerbarhet för konserveringsämnen och färgämnen

Teknisk specifikation

Ingående¹ konserveringsmedel och färgämnen i produkten ska inte vara bioackumulerbara² enligt [förordning \(EG\) nr 1272/2008](#) om klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP-förordningen).

Undantag:

- * Färgämnen som är godkända som livsmedelstillsats enligt förordning (EG) nr 1333/2008 om livsmedelstillsatser.
- * Konserveringsmedel vars LC50, EC50 och IC50 är > 100 mg/l eller NOEC/ECx är > 10 mg/l.
- * Konserveringsmedel som är lätt nedbrytbara och bryts ned till ämnen vars BCF eller log KOW uppfyller kraven
- * Konserveringsmedel som inte är biotillgängliga (molmassa > 700 g/mol).

¹ Som ingående ämnen räknas alla ämnen i produkten i halter över 0,01 vikt%. Som ingående ämnen räknas avsiktligt tillsatta ämnen och föroreningar från råvarorna och i produkten. Som föroreningar räknas reaktionsprodukter, biprodukter och nedbrytningsprodukter.² Fördelningskoefficienten (Kow) mellan oktanol och

vatten ska vara mindre än 4 ($\log Kow < 4$) eller experimentellt bestämd biokonzentrationsfaktor (BCF) ska vara mindre än 500 ($BCF < 500$).

Förslag till verifikat

- * Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:
enligt Bra Miljövals kriterier för Kemiska produkter, version 2018:1Licens enligt Nordisk Miljömärknings kriterier (Svanen) för:Rengöringsmedel, version 6.0Handdiskmedel, version 6.0Maskindiskmedel för professionellt bruk, version 2.8Textiltvättmedel för professionellt bruk, version 3.3Maskindiskmedel och spolglans, version 6.4Textiltvättmedel och fläckborttagningsmedel, version 7.9Licens enligt EU Ecolabels kriterier för:Rengöringsmedel för hårda ytor, 2017Maskindiskmedel, 2017Maskindiskmedel för industriellt och institutionellt bruk, 2017Handdiskmedel, 2017Tvättmedel, 2017Tvättmedel för industriellt och institutionellt bruk, 2017
- * Råvaruleverantörernas säkerhetsdatablad för samtliga konserveringsmedel och färgämnen som ingår i produkten.
- * Utdrag från ECHA:s databas som visar att konserveringsmedlet eller färgämnet inte är bioackumulerbart med angivet $\log Kow$ eller BCF.
- * Annat bevis som visar att kravet uppfylls.

5. Tensiders nedbrytbarhet

Teknisk specifikation

Tensider som ingår i produkten ska vara lätt nedbrytbara (aerobt) enligt OECD:s riktlinjer, testmetod 301 (A till F) eller 310 eller motsvarande testmetoder samt anaerobt nedbrytbara enligt OECD:s riktlinjer, test 311 eller motsvarande testmetoder

Förslag till verifikat

- * Märkningar som uppfyller kravet, till exempel:
- * enligt Bra Miljövals kriterier för Kemiska produkter, version 2018:1Licens enligt Nordisk Miljömärknings (Svanens) kriterier för:Rengöringsmedel, version 6.0Handdiskmedel, version 6.0Maskindiskmedel för professionellt bruk, version 2.8Textiltvättmedel för professionellt bruk, version 3.3Textiltvättmedel och fläckborttagningsmedel, version 7.9Bil- och båtvårdsprodukter, version 5.8
- * Hänvisning till tensidernas DID-nummer på EU Ecolabels DID-lista del A + B 2016 eller senare(Detergent Ingredient Database) för samtliga ingående tensider där det framgår att tensiderna är aerobt och anaerobt nedbrytbara.
- * Råvaruleverantörernas säkerhetsdatablad för samtliga ingående tensider, som visar att tensiderna är lätt biologiskt nedbrytbara, samt kompletterande testrapport som

visar att tensiderna även är anaerobt nedbrytbara enligt ovan angivna testmetoder.

- * Testrapport som visar att tensiderna är lätt nedbrytbara (aerobt) samt anaerobt nedbrytbara enligt ovan angivna testmetoder.
- * Annat bevis som visar att kravet uppfylls

6. Fosfat

Teknisk specifikation

Produkten ska inte innehålla¹ fosfater.

¹ Som ingående ämnen räknas alla ämnen i produkten i halter över 0,01 vikts%. Som ingående ämnen räknas avsiktligt tillsatta ämnen och föroreningar från råvarorna och i produkten. Som föroreningar räknas reaktionsprodukter, biprodukter och nedbrytningsprodukter.

Förslag till verifikat

- * Märkningar som uppfyller kravet, exempelvis:
- * enligt Bra Miljövals kriterier för Kemiska produkter, version 2018:1Licens enligt Nordisk Miljömärknings kriterier (Svanen) för:Rengöringsmedel, version 6.0Handdiskmedel version 6.0Textiltvättmedel och fläckborttagningsmedel, version 7.9Maskindisk och spolglans, version 6.4Licens enligt EU Ecolabel för: Maskindiskmedel, 2017Tvättmedel, 2017Rengöringsmedel för hårda ytor, 2017
- * Råvaruleverantörernas säkerhetsdatablad för ingående ämnen
- * Annat bevis som visar att kravet uppfylls.

7. Begränsning av specifika ämnen/ämnesgrupper

Teknisk specifikation

Följande ämnen och ämnesgrupper ska inte ingå i produkten i halter över 0,2vikt%:

- EDTA (CAS 60-00-4)
- Aromatiska lösningsmedel
- Halogenerade lösningsmedel

Följande ämnen och ämnesgrupper ska inte ingå¹ i produkten:

- Ämnen på kandidatförteckningen²
- Ämnen som av EU anses vara hormonstörande eller potentiellt hormonstörande³
- Organiska halogenföreningar utöver halogenerade lösningsmedel

Undantag: Avaromatiserad nafta med <1 % aromatiska kolväten och <0,1 % bensen samt

restmonomerer i polymerinnehållande produkter undantas från kravet.

¹ Som ingående ämnen räknas alla ämnen i produkten i halter över 0,01%. Som ingående ämnen räknas avsiktligt tillsatta ämnen och föroreningar från råvarorna och i produkten. Som föroreningar räknas reaktionsprodukter, biprodukter och nedbrytningsprodukter.² Kandidatförteckningen: <http://echa.europa.eu/candidate-list-table>³ Här avses hormonstörande ämnen kategori 1 och 2, se *Study on enhancing the Endocrine Disrupter priority list with a focus on low production volume chemicals*, bilaga L: http://ec.europa.eu/environment/chemicals/endocrine/pdf/final_report_2007.pdf

8. Uppsamling av tvättvatten, färg- och klotterskyddsrester

Arbetet ska utföras på så sätt att det ej finns risk för utsläpp av kemikalier till omgivande mark och vatten, vilket även inkluderar förvaring och avfallshantering. Arbeta ska ej heller orsaka spridning av färgflagor och / eller klotterskyddsrester. Vi klottersanering ska:

- a. Brunnar förses med brunnstättning (tättingar).
- b. Tillfälliga invallningar ska användas för att förhindra spridning av tvättvatten, som sedan i möjligaste mån samlas upp med t.ex. ett absorptionsmedel.